

ELS VOLTORS DE TRAMUNTANA EN EL SEGLE XXI

Can Alcover, Palma, 1 de desembre 2017.

Ponents

Evelyn Tewes
Jordi Muntaner Yangüela

Modera

Joan Mayol

El passat dia 1 de desembre del 2017, Tramuntana XXI, amb la col·laboració de l'Obra Cultural la Caixa, que va cedir el seu espai, es va celebrar l'acte per la Serra del mes de desembre titulat "Els voltors de Tramuntana en el segle XXI".

Durant l'Acte, els dos experts Evelyn Tewes directora de la Fundació Vida Silvestre Mediterrània i Jordi Muntaner Yangüela, coordinador del equip d'agents de medi ambient de la Conselleria de Medi Ambient, Agricultura i Pesca (CMAAP), ens explicaren la biologia, història i situació actual, d'aquest animal tant emblemàtic de les nostres illes.

Evelyn Tewes

A Mallorca, històricament existien dues espècies de voltors, des d'avanç de l'arribada de l'home, la miloca i el voltor negre.

La miloca és el més petit dels nostres voltors. Els joves són obscurs i van canviant el plomatge fins a ser molt blancs d'adults, al cinquè any de vida. Tenen una envergadura d'1.6 a 1.7 metres i un pes d'uns 2 quilos.

Actualment, aquest animal predomina a l'illa de Menorca, on hi ha 40 parelles nidificants estables i una sola parella coneguda a Mallorca. Respecte a la Serra de Tramuntana es creu que hi ha

d'haver alguna parella nidificant, però fins ara no s'ha pogut detectar.

No es coneix la seva antiga distribució a Mallorca, a on devia ser també comú i abundant.

Respecte al voltor negre, i la seva història recent:

Sabem que va la seva població va estar en declivi fins als anys 80, quan només quedaven 19 exemplars i 1 parella que es reproduïa exitosament, només alguns anys.

Les causes d'aquesta situació foren la seva persecució directa (captura, caça) o indirecta, el verí. En aquell moment no se sabia en certesa, si es podria salvar el voltor negre a Mallorca.

L'any 1986 va començar la col·laboració entre la Fundació Voltor Negre i la CMAAP, per tal de protegir i salvar el voltor negre.

Les mesures que es van implementar van ser, la protecció legal de l'espècie i de l'hàbitat (tasques de vigilància i alimentació). Educació i informació ambiental per disminuir els enverinaments, sobretot entre la població rural.

Per saber una mica sobre la biologia, del Voltor Negre, *Aegypius monachus*, és l'au més gran d'Europa, amb una altura màxima de 110 cm, una envergadura màxima de 3 m, un pes de fins a 14 kg i una longevitat de fins a 40 anys.

Pel que fa a la seva morfologia, presenta diferències notables entre el jove i l'adult. El jove és de color negre i l'adult és més marronós. Contràriament sense diferències visibles entre el mascle i la femella.

Les parelles són monògames i es poden arribar a formar des de l'època juvenil, encara que l'edat reproductora no comença fins als 4 anys.

El cicle reproductor comença en desembre, amb l'ocupació del territori i la reconstrucció del niu. El voltant de gener, s'observen els vols nupcials i les còpules. A principis de febrer ponen el seu únic ou. La incubació de l'ou dura entre 54-56 dies i cuiden el pollet durant 120 dies. A partir del mes de juliol els pollets comencen a volar.

La seva alimentació es basa en caronya, sobretot cadàvers de talla mitjana, a Mallorca solen ser ovelles, cabres i conills.

Les principals de les amenaces de les poblacions, és l'ús il·legal del verí i les molèsties per presència humana, en les zones de cria, alimentació i descans, així com la seva persecució directa; caça i captures.

L'altre gran impacte per les poblacions de voltor és el desenvolupament d'activitats d'oci, en zones sensibles, especialment l'excursionisme i barranquisme.

La Fundació per la conservació del Voltor negre (FCVN) i la Fundació Vida Silvestre de la Mediterrània (FVSM) treballen des de fa dècades, per la conservació de la població de voltor negre en Mallorca.

Les principals activitats que la FVSM realitza, és la vigilància de les zones de cria i informació als excursionistes, així com el seguiment de la població de voltor negre a les finques d'Ariant, Ternelles i Moncaire.

També es realitzen tasques de senyalització de zones sensibles per la biodiversitat, especialment a les zones de cria del voltor negre i manteniment de zones d'alimentació. Pel que fa a educació i sensibilització, es realitzen visites guiades per visitants estrangers i residents.

A més des de l'any 2012, es va donar a la FVSM la finca d'Ariant i des de llavors s'ha creat la reserva biològica d'Ariant, on es

desenvolupen les següents tasques: manteniment de la biodiversitat, dels hàbitats, del patrimoni cultural, dels usos tradicionals i sostenibles (ramaderia i agricultura ecològica).

Jordi Muntaner

El voltor lleonat és una de les espècies de voltor més abundant i més àmpliament distribuïda per continent europeu i per Àsia.

Té una envergadura de fins a 3 metres, un pes d'entre 7 i 10 quilos i sense dimorfisme sexual.

Es caracteritza pel plomatge molt curt de cap i coll, que és molt llarg, i per les plomes blanques que formen un collaret. És una adaptació per poder menjar cadàvers sense embrutar-se el plomatge. Són aus longeves que solament fan un ou cada any.

Crien en penya-segats i en arbres ocupen nius d'altres espècies.

S'alimenten d'animals morts, des de la grandària d'un conill al d'un gran animal domèstic o silvestre. S'han produït alguns atacs a animals malalts o afeblits, especialment durant la crisi de les "vaques boges", que va suposar la retirada del camp de gran part dels animals domèstics i de caça morts.

Població a Espanya en el 2008 era de 25.000 parelles i uns 79.000 exemplars (SEU, 2009).

A les Balears fins al 2007, hi havia registres accidentals a Mallorca i Eivissa i sense registres de cria en temps històrics.

Però el 30 d'octubre de 2008 es produeix un succés extraordinari des del punt de vista biològic. Ratxes de vent del sud-oest de fins a 105 kilòmetres assotaren Mallorca. Aquest vendaval va transportar a un gran grup de 600 a 800 voltors lleonats, que viatjaven cap al sud, de la costa de Múrcia a les Illes Balears.

A Menorca, a on l'espècie no estava citada, un grup de 68 voltors lleonats va romandre fins al 12 de novembre de 2008.

A Mallorca, un nombre indeterminat es va quedar, ocupant, fins avui, tota la serra de Tramuntana. El 2010 es va efectuar un cens d'aquesta nova població donant un resultat d'entre 46 i 59 voltors lleonats.

Com era d'esperar, els voltors lleonats s'han quedat a Mallorca. El 2012 es van reproduir per primera vegada. La majoria dels nius es troben localitzats a penya-segats interiors de la serra de Tramuntana.

És possible que a causa de la colonització de Mallorca, s'estigui produint un intercanvi amb les poblacions continentals.

A Mallorca els voltors lleonats s'han vist afavorits pels menjadors, que existeixen a la serra de Tramuntana, pels controls poblacionals i caça de cabres assilvestrades i per la ramaderia d'oví. També per les aportacions d'ovelles mortes que fan molts de ramaders de la serra de Tramuntana.

L'arribada d'aquest nou volor és una colonització natural. Cal esperar que, com a altres zones del món a on viuen ambdues espècies, la convivència es desenvoluparà sense problemes.

El futur dels voltors dependrà de l'activitat humana en una illa que no ha deixat d'incrementar la seva població i ha canviat els seus costums i model de vida. Què passaria si la ramaderia d'oví es desplomés, a causa de la pèrdua de subvencions o per no poder suportar la competència d'altres països? O si la població de cabres assilvestrades patís una disminució molt important?

La intervenció humana serà necessària per mantenir en bon estat de les nostres poblacions de voltors.